

A NOSA TERRA

BOLETIN DECENAL

Idearium da Irmandade da Fala en Galicia e nas colonias galegas d'América e Portugal

PREZOS DE SUSCRIZON

Na Cruña ó mes, 40 cts.
Coste d'un núm. 15 »

Fora, trimestre, 1'50 pts.
América, id. 2 »

Pagos adiantados

Redacción e Administración: PASEIO MÉNDEZ NÚÑEZ (Irmandade da Fala)

Número 93

A CRUÑA 5 DE XUCTO DE 1919

PROSA DE RISCO

O DRUIDISMO NO SÉCULO XX

O señor Tettamancy, nas notas que pon ó seu poema O Castro de Cañás, fala d'unha festa druídica celebrada n-él en Agosto de 1903. Das sete naciós célticas: Erim, illa de Man, Highlands, Cambria, Cornwall, Armórica e Galicia, é nesta onde menos s'atende á conservación das tradicións druídicas. Na Bretaña insular e na continental, coidan de que se non esqueza a irmandade chamada Gorsedd.

O Gorsedd componse de poetas, escritores y artistas que coñezan ben a língoa bretona y-a historia dos celtas, creían en Dios e na inmortalidade da i-alma e sexan tolerantes con total-as opinións. O entrar na irmandade, han xurar de s'axudaren os ús ós outros, de defenderen as tradicións y-os dialeutos dos pobos célticos.

Os afillados dividense en tres ordes: os Druidas, os Bardos e mais os Ovatos. Os traxes que levan nas cerimoniais son: os dos Druidas, brancos que sinifican luz; os dos Bardos, azules que sinifican paz; os dos Ovatos verdes, que sinifican natureza.

O frente de cada Gorsedd hai un Archi-

CADRO BRANCO

Cando a procesión do Corpus en Barcelona, -porque o Bispo d'aquela diócesis ordeou arriar a bandeira catalana que flame-xaba, seguindo un tradizional costume no curuto da torre da catedral, abandonaron á comitiva o mesmo que un soilo home todól-os membros da Diputación e do Concello, sen esceuciós, inda sendo homes d'ideias distintas e moitos católicos.

E chámanlles materialistas ós catalas...

druída que leva unha coroa de follas de carballo, feita de cobre y-un torques d'ouro ó pescozo.

Os prencipaes Gorsedd son os de Cambria (Gales) que se fai remontar a fai 4.000 anos y-o de Armórica (Bretaña francesa) fundado en 1900. O de Cambria leva nas festas a espada d'El-Rei Arthus, e mais o como de caza.

A festa celébrase ó redor d'unha antiga pedra da feitura do chamado dolmen de Pontearreas, que se chama maen log, á que se suben pra botar-os discursos e ler as poesías. Comenza co-a proclamación da paz. Logo cántanse cantigas vellas ou improvisacións populares e lense poesías, e dempois, xuntans'os anacos d'unha espada partida, qu'as druidesas atan con cintas, sinificando a unión da raza céltica. Tamen se da a investidura ós novos bardos que consiste en pór-lle no brazo unha cinta azul, dempois de facel-o seu xuramento de fideidade á tradición céltica, e darlle unha pouliña de verxebau.

A divisa do Gorsedd é: Verdade, Paz, Unión.

A oración dos Druidas é:

Donanos, ou Dios, teu agarimo;

En teu agarimo, a forza;

Na forza, o entendemento;

No entendemento, a ciencia;

Na ciencia, o coñecemento do que é xusto;

No coñecemento do que é xusto, o amore á xusticia;

No amore á xusticia, o amore a todol-os seres;

No amore a todol-os seres, o amore de Dios;

O amor de Dios e de total-as bondades.

A pregunta do Archidruída é:

—A oes heddwch? (¿Hai paz?)

E respondeu:

—Heddwch! (¿Hai paz!)

O beiro dos bardos é:

¡Kymry am bith!

¡Keltia da viken! } Bretaña prasempre!

¡Breiz da virviken!

No Gorsedd n'hai distinción de castas, nin de relixión nin antr'homes e mulleres: todos son irmans.

S'estes costumes s'adoutaran de feito na nosa terra, non somentes ganariamol-a axuda dos pobos irmans, senon qu'adiantaría a nosa aducación artística e patriótica, e fariamos xurdir total-as virtúes da nosa raza. Galicia e a úneca nación céltica que non se ten axuntado co-as outras pra manter o espírito da raza. E a que falla na confederación espiritual de kimvis e gaels, y-é tempo de qu'ó corno d'Artús que chama, responda o corno de Breogán.

¡Keltia da viken!

VICENTE RISCO.

PAROLAS HONRADAS

A derradeira folga xeneral

Ollamos con fonda satisfacción o termo da folga xeneral derradeira da Cruña.

E como sabemos que os xornás cruñeses non han dectre nada concreto que sirva pra formar xuízo sobre da mesma, pois llo impedirán os "intereses creados, que defenden cobardemente, nós imos dare nosa opinión sinxela.

Lembraránse os leutores que tivemos moi-

CADRO MOURO

O mesmo cando a procesión do Corpus que en tódal-as festas, a maoría imensa dos balcóes e fenestras das casas galegas véñse con trapos de moitos córes...

Mais a nosa bandeira, a bandeira de Galicia non se pendura apenas en ningures.

Somos o pais mais probe; o pais con menos alma propia; o pais mais axeitado vontariamente á escravitude.

E queren os falsos rexionalistas que sexamos ainda mais sanchopancescos...

tas gabanzas para aquela folga dos telegrafistas e telefonistas hespañoles, na que loitaban ditos funcionarios, non por intereses materiais, senon por un pleito de dinidade.

Pois xa fica feito o xulzo da d'agora.

Cando declan os fariseus do orde, mauristas, pancletas e sugadores do presuposto—formando no coro dos patrós—que os obreiros da Cruña non tiñan cabeza xa que fixeron un paro sollo por solidariedade c'os probes deportados compañeiros d'eles, traguídos de Cuba, sen occurrírselles pedir un aumento de xornal ou calquera outra millora de xelto material, nós rendíamnos tod'a nosa simpatía, chea d'agarimo, ante os folgulistas da Cruña.

Porque en ningures vimos unha folga mais humana, mais nobre, mais aristocrática—no senso espiritual—, mais digna. Unha folga por tratar de remediare unha inxustiza, unha folga por tratar d'evitarlles un calvario magoante e abafadore a homes propagandistas d'un ideal que atópanse no seu país, logo de sufrilla expulsión d'outro, saxitos a procedementos esceucloaes que sollo con Maura e Cerva son postbres...

Cando a xente burguesa, a "xente ben", os amantíños do orde, os que se chaman cristianos negando a Cristo a cotío, non practican outro ideal que o do estómago o do materialismo mais groseiro e noxento que os troca en verdadeiras "plaras d'Epicuro", iste xelto romántico dos traballadores da Cruña coldámolo consolador e inda con recendo de santidá...

Fariseus, hipócritas que declades nos días da folga: "Estes obreiros da Cruña que xa chegan a facer paros xeneraes por nada".

¡Por nadal Bendita nada que é o único que fai ós homes civilizados superiores ós cadrúpedos. Coldan os sepulcros branqueados que ningún é millor qu'eles; coldan que mais aló d'un aumento de soldos ou de menos horas de traballo, o obreiro non pode ollar cousa algunha.

Os obreiros da Cruña onte, como antonte telegrafistas e telefonistas, fixéronse dignos do nome de cidadás na apodrecida Hespañia de señoritos de mentalidá roma e de burgueses en barbelto. Nista Hespañia de Maura, onde ningún maurista facería n'aras d'un ideal de solidariedade, o sacrificio heróico de que deron proba os obreiros da capital de Galicia.

¿VIMOS A UNHA ENQUETTE?

ORTOGRAFIA PORTUGUESA

A inclinación istintiba dalgús esqirtores, cruñeses os mais delés, a imitaren a ortografía portuguesa, expricase mol perfectamente polo atraso en que están os estúdeos filolóxicos na Europa toda intelra, e polo tanto na Galicia. Búscase o idioma mais aparente, e a Dios.

Pro como esa tendencia istintiba bal tomando caracteres de orientación qirida, e inda mais, padricada por algús, parez que será ben deprecitárenos un pouco de coma é a ortogra-

fía portuguesa, porque si non é centífica nta sistemática, non bal a pena d'imitala; pola contra, inda será millore fuxir dela.

Por desgracia a ortografía portuguesa non é nada recomendabre. Abondan nela as incongruencias palmarías, confusiós de toda cras, endomíngamentos ridículos, con letras dobres (ph, lh, ch) consonantes dobradas que soan coma simpres, (dobre ss, dobre mm) e troques lastimosos dunhas grafías polas outras.

A ortografía portuguesa e tan casuística coma a francesa, como a italiana (que e un rebumblo), ou como a inglesa (que aínda e mais maraballada que as outras). Non ten defensa. E mais en Portugal al moltos que sospiran por unha reforma nun sintido mais lóxico, mais centífico: en sintido fonético.—Nestas cundicións non parece ter xelto propofiérenos aos gallegos que a imitemos. Non se debe de imitare o mau.

Pro aínda al algo de mais desorientado nesta parba imitación, tan pouco axeltada. A tre Galicia e Portugal, a prioridade lingüística e de Galicia. Ninglén pode negálo: o portugués non e mais q'unha modalidade do gallego. O gallego e o tipo lingüístico, a fonte pura.

Toda lingua que quer millorare e polírese está perdida, si busca a sua millora fora de si mesma. Todo imitadore perde, por forza, a sua presoalidá. E xustamente a presoalidá eibos a cundición base para o milloramento das nacións.

Bolbendo ao noso conto—je ten molto que se lle diga, porque a ortografía e facilidade ou rémora, según os casos, pra o desenbolbemento e difusión das linguas—combén lebare de ollo o de que a ortografía e sempre conbenclonal,—coma certo día—fai anos—tenme dito—falando desto—o insine Menendez y Pelayo. Pro non podemos esquecer tampouco que a ortografía e cousa que deben conoceren e manexaren todos, e que polo tanto, a sua cundición mais principal e a sincliez.

Nin tampouco podemos perdere de ollo que a ortografía non pode nin debe facere cousa ningunha que non sexa precurare a representación dos fonemas—sinos falados—por medio de grafías—sinos esqirtos. De modo e maneira que o ideal seria que ouber pra cada fonema unha grafía sola; sin que cada grafía repersenta mais que un solo fonema; nin tampouco que ningún fonema estéa repersentado por duas grafías. Esta e a dificultá.

A imperfección e mal lo atraso da ciencia umana non nos permite polo doxe achegáremos a este ideal. Pro debémolo de tomare por norte, orientación, propósito y e gia. Si s'esto non fai, non saliremos da rebolta morea de pedanterías que nos afoga.

E mais a proba está en que non salimos. E mais factos falla saliremos de bez. Pro non pola portuguesa, por que a imitación nos sacaría a presoalidade filolóxica, cousa que non nos combén, por ningún estilo, agora que, por todo los estilos, tratamos de que se nos reconeza por todos a que temos.

Astra tal punto chega o rebumblo, que nin os

gramáticos de Portugal andan d'acordes. A terceira presa do prural, presente do indicativo do berbe "ser", Epiphânio da Silva, na sua "Gramática Portuguesa", esqirbe *são*, e Bento Jose de Oliveira nótao *sam* na sua.

Nin tampouco os poetas. O suído "ais", ten tamén diferentes grafías, coma se ben ben nestes bersos de Guerra Junqueiro:

 Todos seremos *eguaes*
 No reino da eternidade;
 Na balança da egualdade,
 Deus sabe quem pessa *mais!*

Como se ve, a ortografía portuguesa está mol ben lonxe de merecere os onores da adoucêón polos gallegos. Si facemos un lixello estudio comprenderemos que non nos comben, aínda estando como estamos, tan desbaraxustados en materia ortográfica.

AURELIO RIBALTA

N. da R.—O mestre Ribalta, a quen molto ademiramos e queremos, ten, como vedes, un criterio mol diferente do de outro mestre queridísimo para nos: Johan V. Viqueira. Tódol-os nazionalistas coidamos emporiso de verdadeira e urxente necesidade uniformare d'unha vez a ortografía galega.

E obra d'importanza a acometere. Pol-o mesmo, pregamos a cantos sexan bós galeguistas nos manden a sua opinión do xeito que queiran, inda mol breve si lles convén, para decatarnos todos de cal criterio conta con mais adeutos e razóns.

POL-O TEATRO GALEGO

O gran certame de Betanzos

Concurso literario de obras teatrás que se fará no mes d'outono próximo, orgalizado pol-a Irmandade da Fala de Betanzos.

PREMIOS

- 1.º 500 pesetas en metálico.
- 2.º Unha artística escribauía de prata có seu estuche.
- 3.º Un ouxeto de arte, obra de Miguel Blay.
- 4.º Unha fermesa pruma d'ouro có seu estuche.
- 5.º Un ouxeto de arte.

O xurado calificador que estará formado por señores culos nomes publicaranse oportunamente, poderá conceder ademais, premios honoríficos ás obras que ó seu xulcio os merezan.

CONDICIOS

1.ª Os traballos remitiranse esqirtos por unha sola cara, ao Persidente da Irmandade da Fala de Betanzos, denantes do día 30 de Setembro próximo, data en que rematará o prazo d'admisión.

2.ª Cada traballo levará un lema, e n-un sobre pechado, con igual lema, acompañarase o nome e señas do autor.

3.ª O xurado no alto do certame, abrirá tan solo os sobres culos lemas correspondan ós das obras premiadas. Os demais orixinaes devolveranse a quen os recrame.

4.ª O tema das obras así como a sua forma l-eistensión, deixase da libre elección dos autores, non sendo ademítdas outras que as que sexan inéditas l-esqirtas en galego.

5.º O Xurado calificador terá a facultade de declarar deserto ca'quera dos premios, non habendo ó seu xulcio, obra merecente d'el.

6.º A Irmandade da F. la resérvase o dereito esclusivo de representación das obras premiadas durante o prazo de dous anos, para o seu cadro de decramazón; as obras que non leven mais que premios honoríficos terá o dito cadro dereito a estrenalas solasmente.

CRIA CORVOS...

Os que fan sufrir a Murguía

O venerable don Manoel Murguía, foi sempre admirado e ben querido por nós. No xa grande feixe de follas que forman a colección de A NOSA TERRA hai probas d'abondo confirmadoras do que vai dito. Sempre que fixemos algún acto literario, d'importanza, o insine persistente da Academia Galega invitámol-o para que assistise ou mandara representación.

Inda mais: cando viñeron os homes máis notables do catalanismo á Cruña, quixemos que no xantar c'o que se agasallou a aqueles, don Manoel tivese o posto d'honore. E convidámol-o para presidir, entre Cambó e Puig y Cadafalch. (Por certo que entón Puig y Cadafalch e Morera y Galicia, cumprimentaron ó señor Murguía na súa propia casa)

Fumos, pois, sempre respetuosos e agari-mantes para o ilustre velliño. Ninguén pode dicire o contrario.

Oxe temos, endeben, que defendelo dos fariseus do rexionalismo que queren amargárenlle os derradeiros anos da súa vida. Don Manoel háchase un pouco doente; tivo que acougar no leito por orde dos médicos. E cando sofria ista doenza física veuse tamén magoado por outra doenza moral que xa o terá entágarañado e abraiado hasta que se fine (e ogallá sexa ben tarde).

Fundouse o "Instituto d'Estudios Gallegos", andamiaxe con elementos de boa fe, erguido para satisfacer a vanidá d'algúns, que d'outro xeito viñan sentíndose xa esmorecidos no seu pasaxeiro prestixio. E iste Instituto, no que se dí que terá de facerse canto mandan que se faga os estatutos da Academia Gallega, constituiu coma un aldraxe para a dita douta corporación. Era restarlle todo valor, todo merecemento e toda autoridade á Academia. Tiña que doerlle ó insine D. Manoel. E tiña que doerlle inda mais que aquel Instituto arrapañara para si a cativa subención de cen pesos que a Diputación da Cruña viña donándolle á Academia Gallega.

E quen es fixeron iso? Os mesmos que trouxeron e levaron en palmas a D. Manoel

Murguía cando andaban ó conqurimento de prestixio rexionalista. Os mesmos que s'apoyaban en D. Manoel Murguía para facérense notare...

¡Ai, se agora D. Manoel Murguía poidera falar púbricamente! Se a súa doenza lle permitira dicir as duas cousas que debe sentire e que abundan para darlle o derradeiro toque de descreto ó Instituto de marras.

Don Manoel, ilustre e grorioso vello, único "precursor", que inda alenta: cantas veces esbarará pol-os seus beizos o popular refran "cria corvos..."

POEMAS CURTOS

I

As miñas bagoas, naiciña,
vanme queimand'as meixelas;
¡son com'a sal d'a mariña
que vai comendo n'as pedras!

II

Os desengaños d'o mundo
veñen loitando c'os xenios;
¡loitan como loit'o mar
por abatél-os penedos!

III

Van os probes pol-o mundo
arrimándos'os pretils;
¡que xa sólo son as pedras!
as que teñen conta d'iles!

F. SALGADO y LOPEZ-QUIROGA.

Teatro e música galega

Ramón Cabanillas libretista de ópera

O insine autor de «Vento Mareiro» romatou xa o libreto para unha ópera galega que lle tiña encarregado un notabre mestre da nosa Terra.

Aquel libreto non é senon un arrego axeitado para o teatro da formosa lenda de Curros «A Virxe do cristal».

Cabanillas desenrola a lenda, en dous actos, que él chama pasos, dividido cada un en dous cadros.

Ninguén coma o autor de «A mán de Santiña» para tal empeño. El, coma ninguén, soupo glosare os versos de Rosalía cand'o homenaxe á imortal cantora de «Follas Novas» feito en Compostela. El, agora, glosou os versos e o espírito de Curros n'este libreto, c'unha facilidade pasmosa.

Limos o libreto de Cabanillas na Cruña, pois denantes d'entregarlo ó mesire que ten de «musical-o», quixo que a dirección de Conservatorio Nazonal de Arte Galego o conecese.

A nosa impresión é a de que o xenial Cabanillas fixo o arrego d'«A Virxe do Cristal» coma o non facería millor o mesmo Curros.

Ademais, o poeta da Raza, moderno nos seus gustos, tivo o acerto de darll'ó libreto aquel xeito esixido pol-o drama lírico actual. Non contén recitados. Os coros, os duos, os monólogos, non forman senon parte d'un todo que recollerá é unificará a partitura orquestal sinfonizándoo. Quere dicire que a música e mail-a letra aprexaríanse com'a luz e a sombra, coma o corpo e a i-alma, cal elementos consustancias conforme ocorre no «lied».

Esta ópera escrita en idioma galego, estrenaráse no Liceo de Barcelona, na primavera próisima.

Cabanillas traducido ó catalán

Tamén temos que darlles outra nova ós nosos leutores. A de que o fermoso e esquisito poema dramático «A mán de Santiña», vénno traducindo directamente do galego ó catalán, co'a licencia do seu autore, Avis Marti, un dos novos e mais apraudidos dramaturgos barceloneses, para poñelo en escea na cidá condal na tempada d'inverno próisima.

Avis Marti, o mesmo que o empresario do teatro catalán onde haberá d'estrenárese coidan com'unha xoya chea de doce poesía a farsada que xa gabou o público cruñés.

A persoalidá de Cabanillas vai conqueringo tanto releve en Cataluña que son moitos os poetas d'aquela terra irmá que se dirixen ó autor de «No Desterro» pregándolle os autorice para ofrecer vertidos ó catalán os seus versos.

Os sonetos que forman o lindo poema «Sono dourado», coma lembraránse os leutores, xa fai tempo que figuran traducidos n'un libro de poesias catalanas.

A NOSA MÚSICA EN CATALUÑA

Un concerto de obras galegas

N'un dos mais importantes centros de Barcelona, o «Instituto de Cultura e Biblioteca Popular para a Dona» houbo un concerto de cántigas galegas no pasado mes de Xunio.

Interviron n'él o notabre coro d'asociados do nomeado establecemento e os alumnos da clás de leutura artística do mesmo.

Costaba o programa de duas partes: a primeira, composicións de Montes e Baldomir, e a segunda cancións populares (as mais interesantes de Adalid).

Denantes de que se cantase calquera

das obras, lía unha aluna a letra da mesma, traducida ó catalán de xeito admirabile pol-a esquisita poetisa Antonia Salvá.

Remitíusenos de Barcelona un programa imprentado do concerto e mail-a tradución catalana das letras galegas d'aquelas baladas e cantigas.

Con moito agrarimo testimoñámol-a nosa fonda obriga ás ilustres donas do Instituto barcelonés e n'especial á virtuosa e intelixente Sra. Verdaguer, alma d'aquel filantropico e altruista orgaismo, de quen dixo unha vez Losada Diéguez que lle facía lembrar a nosa Concepción Arenal.

E tamén mandámol-a embora mais agrarimosa e querendosíña para Antonia Salvá pol-o seu traballo tanto dificil como notable de traducire fielmente do galego ó catalán as letras das cantigas de Montes e Baldomir, e as outras populares.

PANTEÍSTICA

Diante, a serea e bicor inmensidade...
O ar—azul—, os agros luxuriantes.
As montanas pardentas, y-ó lonxe a cidade
entra néboa nimbante d'horizonte.

A gracia femeníl da doce ría,
esmorecida n'un leito d-area,
sorri con ledicia
ás másculas cumes,
arelando no virxinal ensono
a apreixa garimosa e fecundante.

Se leve rumor ten a cinta
d'auga que cingue ós penascos rudos,
barudo alento a montana adoita,
dándoll'a praya seu brazo vigoroso.

Ruba a ninfa d'as prayas ridentes
ós toxerales foscos y-as gándaras,
y-en col dos lentiscos y-os rebos enxendre
os héroes da raza.

O amor é a ría briladora, maina.
O ideal, a montana inxente, brava.
Cando d'unha a outra banda enxergan
as arelas da Patria esnaquizada,
vals e montanas, a Natureza toda,
erguerán as voces aspras:
Un sonido ronco,
un rumor d'epopeya,
y-un canto d'esperanza!

ROBERTO BLANCO TORRES
Terras de Salnés.—Mes de San Xuan.

A farsada do empréstifo

OS RICOS GALEGOS...

O derradeiro empréstifo hespañol foi unha operación cativa. Quíxose con él conquerir un élsifo polífico.

Resultou un grave crebanto para a economía hespañola. O único principio que ficaba dereito da reforma de Villaverde—conserval-o desconfío do Banco á par ou por riba da renda da Deuda pública para evitarse perigosas conexións anfr'a Bolsa e mail-o Banco—non fivo incoemente o Sr. Cerva en botalo pol-o chán. As caixas do Banco d'emisión, abríronse de par en par, para fomentaren unha xigantesca operación a costa do pequeno aforro; para facer que se cubriña vinte, trinta veces o empréstifo, ficando d'iste xeito o papel nas mans dos grandes financeiros, c'unha tendenza á suba que lles premirá colocalo dentro de pouco, c'unha ganancia de algúns enfeiros.

E todo ilo supón que, en medio da fonda careza da vida que vimos padecendo, veña decontado a mais desastrosa das inflacións e unha nova suba de prezos.

Pol-o demais, e xa falando soilo da nosa casa, temos que decire que da pena, unha pena fonda, fondísima, ollar os xornás cruñeses co'as listas dos galegos que acodiron ó empréstifo, chufando de fer millóns e millóns...

¡Tantos millóns, fachendosos, e Galicia orfa d'industrias! Tantos millóns, samente na Cruña, e a Cruña sen comunicación ferroviaria con Santiago e con cativa comunicación c'o Ferrol... Cando Santiago, Ferrol e mail-a Cruña, unidos por liñas rápidas, modernísimas, terían de ser—e o serían se Galicia fose estranxeira—cóaseque coma unha solla grande urbe.

¡Al, os nosos ricos! Pol-o d'agora dan mesmo noxo.

PORTUGAL E GALICIA

A nosa grande obra

«Xenius», o notable literato e director d'Instrucción pública da Mancomunidad catalana foi a Lisboa c'o ouxeto de dar aló catro conferencias, e unha d'elas, a derradeira, en catalán.

Isto ten de sere unha dura leición para nós os galegos. Dend'a fundazón das Irmandades, coidámol-os galeguistas que, coma cousa esencial para Galicia, está o feito d'estreitare as nosas relacións con Portugal, a terra irmá. Na assembleia nazionalista de Lugo tratouse seriamente do asunto. Vicente Risco dixo nas suas «Prosas

galeguistas» verbas moi axeitadas a esta necesidade.

Porteiro, o xenio malogrado, o mesmo que Viqueira e Villar Ponte, falaron moito do trascendente problema. E aínda n'A NOSA TERRA se teñen glosado os estudos de Rivera e Rovira, e as conclusións do Congreso Socialista, de Madrid, celebrado fai pouco, nas que afirmouse a maior afinidade de Galicia con Portugal que con Hespaña.

Obriga, pois, do nazionalismo galego é termare d'este problema, sen acougo. Seguire nas suas xestións até que a nación galega e a nación portuguesa fiquen entendidas para sempre.

O ilustre filósofo galego Johan V. Viqueira, irmán noso moi querido, anuncia que vai escomenzál-a publicación n'este boletín d'unha serie de traballos sobre os modernos poetas e literatos portugueses.

E d'este e os mais xeitos, o nazionalismo galego irá pondo na entana da raza común os cimentos da gran Fratria que fará dos pobos d'alén o Miño e dos da veira d'acó unha bi-nación ou un Estado de réxime dual, pol-o que chegará o trunfo do Iberismo.

BERROS DE LOITA

HAI QUE SERE VIOLENTO

Eu quero a Galiza c'un amore tráxico e pasional.

Pra mín a miña noiva é Galiza. N-ela creio i-a ela adoro.

¡Ai do que dixese d'ela! O meu odio, com'unha navalla buida, desgarraríall'as entranas roxas.

Porqu'o meu amore,—ouh, paradoxa!— é enconsciente e instintivo i-é tamén conscente e firme.

Enconsciente e instintivo por que vai en mín, com'o meu sangue.

Iste amore é algo selvaxe, que non chega a pensare, a razoar, e só sabe sere apaixonado e violento.

I-o qu'hai n-il de conscente e firme, é porqu'o tempo foi dicindo á miña alma—chea d'ímpetus selvaxes e primitivos—qu'isa é a lus.

E foise afirmando tanto ista crénza, ist'amore, foise espallando—tanto o seu raigame en mín, que só m'o podían arrincar arrincándom'a vida.

I-sta forza íntima impúlsam'a violencia. Hai que facer do noso ideal unha relixión.

Os guerreiros do meioevo, feros e barbados levaban ás pelexas unha cruz.

O mellor soldado é o que leva no peito unha superstición relixiosa.

Nós, debemos facer do nazionalismo unha relixión de fanáticos, de intransixentes.

E debemos levar ó fronte o noso símbolo, esa meia lua gloriosa que é unha foice.

E xa tinguida en sangue.

Só eisí trunfaremos.

Debemos facer fanática e intransixente a tod'a xuventude da Galiza. E o primeiro problema a resolver.

Nada de puntos medios, d'esvaimentos e esmorecimentos.

Chegou xa o día de "sere ou non sere".

A muita xente lle conveñen os eclecticismos. Mais, s'a de sere dos nosos ha de renunciar ó mais, porqu'é moi doado decil-o, sin impórse pol-o menos un sacrificio diario.

Hai que sere plenamente, con tod'a a nosa alma, con tod'a nosa xuventude.

Que sexa a nosa causa unha relixión, de convencidos, de fanáticos.

Pra min existen, en min, duas relixións:

Relixión patriótica: A idea nazionalista: O amore á terra, ó paisaxe, ó lar, ó sprito,

ós homes da Galiza: A arela d'un Rexistemento glorioso da gran Patria galega.

Relixión spritual: A idea socialista: A bondade, a fraternidade. O Cristo, San Farruco d'Assís, León Tolstoy. A arela da xuntanza do Mundo, Patria Universal.

E decir: Unha relixión da terra i-unha relixión do ceo. Unha a do instinto; outra, a do panteísmo da natureza e a da irmandade pol-o próximo.

Tend'a convención, que forza será a do noso peito! Sintes'un mais forte, meirande.

O que anda latricando, sen tér unha idea fonda, o fanatismo d'unha relixión, ise é verdadeiramente despreziable.

Hai que facer da nosa causa, unha relixión, a nosa relixión.

Debemos sere coma unha árbore que tivese spallad'o seu raigame na nosa terra, tan fundamental!

Coma un árbore que brua ó vento!

Hai que sere violento e fanático...

CORREA CALDERÓN.

Dende Castela.

Cada día que pasa e pra nós un adianto no camiño do trunfo: ben o saben os riestristas. Ledos, podemos agardar a vitoria de mañán si temos unha pouca persistencia.

E na mentras, xa teñen cumprido o seu gusto eses falsos agrarios da Federación d'escravos dos caciques. Xa poden esperar que se cumpran as promesas que o seu Diputado lles fixo.

O nome de Riestra, é un nome simbólico que pra todos significa unha política de interés sin ideal, unha aborrecible política de inxusticias e de aldraxes: para combati-la contade sempre connigo.

Aos eleutores de Cercedo e de Forcarey teño que renovarilles o meu agradecimento pol-a súa valentía, pol-a súa fidelidade: si os que están fora estiveran na casa eles daríanme o trunfo. Cercedo e Forcarey son o eixo da redención do distrito de Pontevedra.

Non me esquezo dos nosos amigos de Silleda ós que teño que defender da rabia dos seus caciques. Toda magoa que lles fagan, tereina por feita a min, Co' a valente sociedade de Laro iremos á liberación de Silleda.

E ben sinto que os meus eleutores da Esirada, os grandes amigos d'esa vila e d'esas aldeas que tanto quero, de esas sociedades que ollo con tanto agarimo, tarden un pouco mais en verse libres d'un espantallo que e unha inxuria pra o concello y-unha crara mostra da política de Riestra.

Nin desalento, nin desesperanza. Móvennos a vos y a min un grande ideal, unha cobiza d'un froitoso porvir pra os nosos fillos e pra Galicia. Todol-os sacrificios son poucos.

O non loitar oxe val a pena pra o trunfo de mañán. Dende Pontevedra, onde a miña axuda seravos mellor, seguirei agora o voso camiño, Alí preto me tendes,

Oxe e mañán pedídemme pra a terra e pra vos todo o meu esforzo.

¡Terra a nosa!

ANTONIO LOSADA Y DIEGUEZ.

Follas novas

D'as terras de Pontevedra vinnos unha grata e ledizosa nova: un fexfio de poesías d'unha xentil señorita que, n'os seus primeiros froitos espirituais, mostra unha precocidade chea de belas promesas e unha inspiración rica en sentimentos e dozas.

Chámase Herminia Farfía Coblán a nova poetisa. No semanario *La Raza*, de Pontevedra, ten publicado traballos poéticos de moito mérito. Na súa musa o noso idioma ten ledos conceptos, caridades e melonías, que son casi un milagre n'unha nena roíba e fermosa como un carabel.

COMO FALAN OS NOSOS

Aos eleitores da Estrada, Cerdedo, Forcarey e Silleda

Debo unha explicación os amigos que nas pasadas eleucións de Diputados a Cortes me deron os seus votos y-a todos aqueles que esperaban con entusiasmo a loita de agora pra poñerse xunto de min, contra o vello e podre caciquismo representado polo nome de Riestra e polos seus criados.

Prometín non abandonarvos, loitar de cote con vos y-oxe renovo con mais firmeza a miña promesa.

Como unha protesta conlra a política riestrista e pra que non se cumprise o noxento artículo vintenove, dinvos o nome meu pra antevotación.

Seguir a loita sería espoñervos a novos sacrificios e persecucións. Non quero pedirvos o voto sinón pra trunfar. Quero que levedes a seguridade de que non se burlará mais a vosa vountade, y-eso oxe é imposible.

Sei todo o que de min se dirá, conozo todas as mentiras que os meus enemigos, os servidores do amo pontevedrés han de espallar. Nada me importa. Eu son o de sempre.

Prégovos que vos fixedes ben nas razóns da miña conducta.

1. Nos concellos de Cercedo e Forcarey temos unha grandísima maioría de votos, mais o tempo en que se fan as eleucións

fainos perder mais de 500 eleutores que están traballando fora de Galicia e non volven hasta o inverno. Y-esa forza cumpranos pra compensar posibles pucheirazos d,outras seucións eleutorás.

2. No concello de Silleda, temos amigos, mais a presa con que se convocaron estas eleucións, non nos dou tempo pra os organizar, y—o caciquismo de Silleda, cínico de cote, pensaba en dar un pucheirazo como o derradeiro ano, de mais de dous mil votos. Somentes con oito notarios poderíamos garantir alí, agora, as eleucións. Esto non pasará xa mais.

3. Este Goberno que tantas esperanzas e ilusións fixo nacer en moitos, xa non é pra os loitadores do ideal mais que un de tantos Gobernos españoies. Xuntouse cos vellos e vergoñentos partidos politecos e nesta desgraciada provincia de Pontevedra todos os candidatos caciquís que se presentaron son candidatos do Goberno.

4. Moi logo virán as eleucións municipais e pra loitar nelos cúmpre gardar todas as forzas, e organizar as novas.

Loitar nestas condicións, loitar agora, sería facer o xogo ós nosos enemigos que cantarían unha falsa vitoria. Levarvos a unha derrota sería pra min un remordimento.

Saudamos con agrado a nova poetisa, que terá n'estas páxinas un fogar espiritual, e inauguramos a súa colaboración coa seguinte poesía:

LEMBRANZAS

Non volváis ó pensamento
ideias qu'eu vin fuxir,
non volváis a miña y-alma
espiñas que me ferís.
Que soya choro no inverno
e soya choro no vran,
sin que ninguén me console
n'as longas noites de luar.
Déitome n'a carballeira
pois n'on rexo c'o pesar,
é ali sofre que te sofre
dou mil voltas n'a follás.
Os berros d'un corvo negro
fanme de medo pasmar,
porque... ¡quén sabe sio probe
com'eu teña que chorar!
¡Bagullíñas, bagullíñas,
ós meus ollos non volváis,
ide á pousar noutros ollos
e deixarme de penar!

HERMINIA FARIÑA COBIÁN.

No próximo número publicaremos unha carta d'un notable médico na que este louba o libro do señor Sal Lence nomeado "A refracción ocular" que tanto éxito ben conquerindo antr'os profesionáns de medicina.

Busca que te busca

(APÓLOGO)

A probeza botouse á rua na busca d'un amigo. ¡Malpocado! O que la ela buscare...

Atopou co'a riqueza, e díxolle d'iste xeito: "Ti poderías ser a miña amiga; á ti sóbranche cartos, e a min sóbrame gana de traballare. Imos xuntarnos e xa verás coma con amore, traballo e diñeiro, témola a felicidade na man. Non te fixes nos meus farrapos, que o meu traballo trocará en rico pano fino. Baixo esta trapallada latexa unha alma de ben. ¡Quen sabe ante ricas teas o que ti atoparás! ¡Selca te fal-a xorda?... ¡esperta!... ¡Non oubes? Eres talmada... Esperta, decátate de que nos perdémol-as duas... ¡Oube, oube!

Non quixo oubre. Aquela porta estaba pechada.

E camifou a probeza co'a súa cruz ás costas, sempre en camifio de revolta porque o mundo lle non deixaba andar pol-o direito. E andivo, andivo, i-atopou co'a cencía. E díxolle á cencía: "¡Imos traballare xuntos? Nós poderemos sere bes amigos; ti pos todos eses intríngulos dos números, das máquinas, e canto che discorran os millos, i-en póñerel o traballo e corazón. ¡Qué che parece?..."

—Non pode sere— contestou a cencía—: pra sermos amigos i-estar xuntos, é preciso que o diñeiro veña con nosco. Nos sollos non facemos nada. ¡Valte con Deus!

E a probeza pelegrinou de novo, e-atopouse co'a política. Mals a política axiña que o viu, douse a fuxir coma can doente, e ia dicindo para o seu íntelo: "¡Arrenégote probezal ti me non trás cousa boa; cando me fagas falla xa te atoparás!..."

E foi de porta en porta a probiña probeza na busca d'un amigo, e non'o atopou en ningures.

Entón díxíxuse a El-Rel, i-El-Rel faloulle elsi:

—Te non canses; o mundo está parvo; cada un turra para si. Chegou o tempo da rapíña; uns para un lado outros para o outro, i entramentas non tiren todos para o mesmo sitio, a forza perderase na terra, com'a das treboadas no ar. O amore, isa espresión do sentimento, o único polo que un pode estar satisfeito de vir ó mundo, perdeuse; non fica mais que a animalidade... Somos feras a pelexar... ¡Valte, valte e dillo o mundo que desperte, que peche con sete chaves a ira e abra de par en par as portas ó amore, i-en amore s'axunten todos e traballen pol-o amore de todos, i-entón vai ti con illes i-alcontrarás cantos amigos queiras..."

Saiu a probeza de xunta El-Rel, e foi falar-llo o mundo, mais o mundo botouse a rir, e milleiras de voces dixeron: "¡Qué siga a pelexal ¡qué siga a loital!..."

Y-entón a probeza, a berrar moi forte, com'unha condanada: "¡Non hai ninguén que sinta amore? ¡Non hai no mundo ningún amigo que me bique? ¡Non hai un corazón? Pois voume ó inferno, que pol-o que vexo ali estarei millore..."

E o arte que estaba perto d'ela, díxolle: "¡Oh probiña probezal non valas aló, arrechégate a min, apreixémonos agarimosfiamente, que se no mundo non hai ninguén que te bique, bicareite eu..."

E doulle un bico de fogo e unha aperta tola. Dend'aquela, a probeza e mail-o arte camifian xuntos.

XOXÉ PALACIOS.

Porríño.

DISIMULEN

Por mor da folga xeneral que houbo quince días na Cruña, A NOSA TERRA non poido sair na data do 25 do mes derradeiro.

A imprenta onde s'edita iste boletín estivo pechada.

Non tiñamos, pois, meio de cumprir c'os nosos queridos irmans e leutores. E sentimol-o, inda tanto como por iso, porque nos vimos obrigados a rachar orixinas de notabres colaboradores que falaban dos feitos políticos autuaes.

Disimulénnos os amigos. Ben saben eles que a culpa de se non publicar aquel número d'A NOSA TERRA non foi nosa.

Peneirando...

Bergamín díxo que Romero Robledo en comparanza con Cerva, foi un santo.

Non sabemos d'unha condanación do réxime hespañol vixente mais sinxela e vergoñosa.

II II II

Dentro de poucas datas—alá pol-o 15, probablemente—virá á Cruña o xenial poeta da Raza, Ramón Cabanillas.

Xa veredes coma os que fan homenaxes ós poetas mortos na cidá herculina, terán moi pouco agrado para o noso ilustre cantore...

II II II

A familia do Sr. Valdés, que herdou—se non estamos trabucados—os miles de pesos que Pondal lle deixara no seu testamento, ¡siguirá facéndose a xorda respecto o mausoleo do xenial autor de "Queixumes dos pinos,?"

Eses herdeiros do bardo ben poden facerlle o mausoleo e aínda mais. Están na obriga de honorare a lembranza do groloso morto.

¡Hastra por egoísmo! Non semente de pan vive o home. E a eles lles tería d'agradare que na Cruña erguérase un moimento ó seu parente.

Pondal deixoulles moitas milleiras de pesos. Pois merecerán andaren en parolas e faladurías se non celban algús d'aqueles pesfios para cumprir c'o inesquecente morto.

¡Que bon mausoleo facería o xenial escultor galego Asorey! Pois a cumprir co'a vosa sagra obriga señores herdeiros de Pondal.

II II II

Alfonso Castelao, noso xenial humorista, facerá no mes d'Agosto prouísimo unha Exposición dos seus traballos derradeiros no Pazo Municipal da Cruña.

Istes traballos son os que logo levará a un álbum que ha de conquerir gabanzas onde queira.

Traballos de gran atrevimento e de fondosísima orixinalidade.

Traballos enxebres, galeguísimos pol-a forma e pol-o fondo.

Traballos que facerán rir e pensare e sofrir.

Traballos novos, novecentistas.

Entón haberá unha serie de conferencias de personalidades do nazionalismo.

II II II

Din que herdará no lugar de Besada os cacicatos da provincia de Pontevedra suxeitos a inspección de Riestra, o odiado gran cacique de Ourense Sr. Bugallal.

Polda que safa certa a noticia.

E ogallá se confirme. Porque coma Bugallal é o cacique mais tirán e mais bárbaro de Galicia, Pontevedra esnaquizará as cadeas d'a escravitude mais axiña.

II II II

O xornal *La Región*, d'Ourense, propuxo facer unha asamblea de forzas agrarias e anticaciquis en cada unha das provincias galegas. A d'Ourense, patrocinaa *La Región*. A de Pontevedra, o xornal pontevedrés *Progreso*.

Agora sollo falla quen alente e orgalce as da Cruña e Lugo.

Tipográfica Obrera.—Socorro. 3

MATERIAES DE CONSTRUCCION

Cemento Asland

Madeiras -- Carbón

CENTRO XENERAL DE SEGUROS

IGNACIO PEDREGAL

NA CRUÑA

Fábrica de Xergóns

e catres metálicos

O R-Z A N 70

(Frente do Pórtico de San Andrés)

LA PROVEEDORA GALLEGA

DE

XUAN VAZQUEZ PEREIRO

A millor fábrica de chocolates de Galicia, sita na Rúa estreita de San Andrés. — A CRUÑA

Irmans: si queredes estar sans e fortes tomade todol'os días unha cunca do rico chocolate que fabrica ista casa, e veredes como sin darvos conta estades ledos e traballades sin sentir o mais cativoiro cansancio, porque gozaredes de boa saúde.

¿Por qué é isto? Porque os chocolates que fai ista casa, fanse cós millores produtos i-a limpeza mais esquisita.

PROVADEOS E CONVENCERÉDESIVOS

Faise cárrego de todas as cras de traballos gráficos, en imprenta, litografía e fotografado, así coma sellos de caucho

A Papeleira Galega

FÁBRICA DE BOLSAS DE PAPEL
DE TODAS CRAS
FOTOGRAFADO

BARREIRA, 7

A CRUÑA

Telef. 434

GRAN HOTEL, RESTAURANT E CAFÉ**“La Perla,”**

Director Propietario: RAMON BARRIO

Ruas de Juana de Vega, 23 e Fonseca, 3 (toda a manzán)

Hai automóvil e lancha-motora, propiedade do Hotel, ao servizo dos señores viaxeiros

E o Hotel mellor e mais moderno da Cruña

Os viños e coñás millores

son os qu'elsporta a casa de PEDRO DOMEQ, de Xerez da Fronteira, fundada en 1737. A casa máis antiga de Xerez.

O vermouth más selecto

de mundial e reconocida sona é o ZINZANO (Torino).

O Anís do Mono

é un esprendido licore sin rival

Pra viños de mesa

non hai outros com'ós dos cosecheiros esportadores Sres. R. LÓPEZ DE HEREDIA (Haro). Casa central: Pazo da Equitativa.—MADRID.

REPRESENTANTE ESCRIVIDO: (matriculado) de todas istas marcas

José C. Juncosa

Galera, 39 e 41-2.º piso.—A CRUÑA

Lloyd Real Holandés

Amsterdam

(KONINKLIJKE HOLLANDSCHE LLOYD)

Viaxes rápidos ó Brasil e a Arxentina pol-os acretados vapores-correios

GELRIA, ZEELANDIA, FRISIA E HOLLANDIA

Saídas fixas-regulars da Cruña e Vigo, admitindo pasaxeiros de 1.ª, 2.ª, intermedia e 3.ª clás.

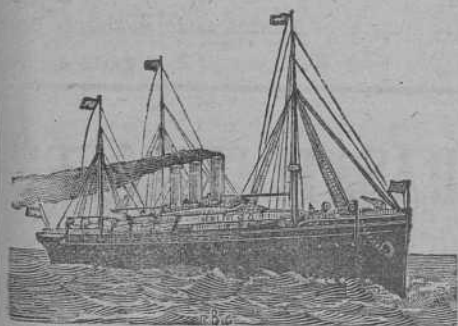
Pra informes respeito a datas de saídas e prezos de pasaxes dirixirse ó

Axente xeneral da Compañía en España

D. Raimundo Molina e Couceiro

CONSIGNATARIO

NA CRUÑA E VIGO.

FRÁBICA MECÁNICA
 :: DE CALZADO ::

— DE —

ANXEL SENRA

RÚA XUAN FLÓREZ

Depósito: Cantón Grande, 15
 A CRUÑA

HOTEL CONTINENTAL

Castelar, 8 e Olmos, 28
 O MELLOR SERVIDO

— DE —

M. Losada Prado
 A CRUÑA

LA SALUD
CASA DE BAÑOS
 A millor da Cruña

Avenida de Rubine, 22 (Riazor)

SASTRERÍA
 DE

AMBROSIO GUDE

RUA REAL, 59-1.º

N-este acreditado establecimiento, que conta co'a clientela mais elegante da Cruña, fánse traxes á medida, uniformes militares e demais prendas de vestir.

Todo con arreglo á derradeira moda.

Abonos Químicos Mineraes
 Cementos, Sulfato de cobre, Azufres, Caldo
 bordelés **ROUCH**

Rexenerador **ROSTTAM** pra os animaes, debles, pra que as gallinas poñan mais ovos, etcétera.

Pídanse prezos e condizós a

Fernández, Fano y C.^a—A CRUÑA

VIÑOS FINOS
RIOXA - MEDOC

Felipe Ugalde - Haro

Concesionario en Galicia:

WALDO LOSADA - A CRUÑA

a nome de quen deben vir os pedidos da Rexión

Gran H. Universal

Rúa da Reina (da Raiña), 21—LUGO
 O MÁIS NOVO E O MILLOR

Ten carto de baño moderno. Dispón de teléfono (núm. 116) e de coche da casa pra todol-os trens.

O GRAN H. UNIVERSAL, merece ser visitado

Farmacia Europea

— DE —

López Abente

REAL, 55

A millor surtida da Cruña e un dos establecementos da sua crase que mais honran a Galicia. Montada con arreglo ós derradeiros adiantos.

EFFECTOS NAVALES

DE

FERRER Y COMPAÑÍA—SUCESORES

F. BERTRÁN e MIRAMBELL

VIGO e A CRUÑA

CASA FUNDADA EN 1868

Artigos xeneraes pra equipo da Mariña Militar, vapores, barcos de vela e pescadores.

LA MODERNISTA

GRAN SALÓN DE BARBEIRIA

— DE —

RAMOSE ACEA

San Andrés 94, 1.º—A CRUÑA

Establecemento de primeiro orde, dotado de estufa de desinfección e todol-os aparatos higiénicos. Especialidade en lavabos de cabeza, locíos e fricíos de todas clases.

Nota: N'este establecemento atopará o público un servizo permanente a cárrego dos seus propietarios, antigos dependentes das máis importantes peluquerías, desta capital.

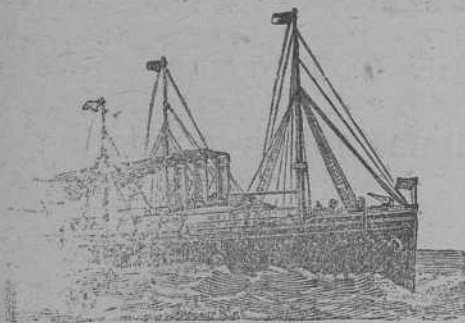
GRAN FONDA

Las Cuatro Naciones

San Andrés, 102.—A CRUÑA

O novo dono d'ista fonda, no seu desexo de mellorar o trato aos señores viaxeiros, fixo grandes reformas.

Xántase ben, e os prezos están ó alcance de todos.

COMPAGNIE GENERALE TRASATLANTIQUE

VAPORES CORREOS DE GRAN VELOCIDADE

Servicios directo desde o porto da Cruña

LINEA DE HABANA A VERACRUS

Prezo en terceira á Habana.
 Veracrús

Ptas. 298'60
 313'60

Facilitanse billetes de ferrocarril da Habana a Santiago de Cuba pol-o prezo de Ptas. 35.

Os emigrantes e todol-os equipaxes, son levados a bordo por conta da Compañía.

Para toda clás d'informos sóbor de datas de saída, prezos do paxase e tipos de flete, dirixirse ó seu Consignatario.

D. Nicandro Fariña

Rúa de Compostela, esquina á Praza de Lugo

NOTA.—Quedan sin efecto total-as tarxetas de visita, pois non se deixa entrare a bordo.